

Szerkesztési iroda:

Dobay János könyvnyomdája,
saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyv-
árus üzlete,
főter, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — Hirdetési díj: 50 szög egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szög 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% engedés. — Nagyobb hirdetéseknel méltányos árelengedés. — Nyiltér Garmondsora 10 kr.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilencz óra . . 3 ft
Egy évre . . . 4 ft

— **Meghívás.** A békésmegyei gazd. egylet igazgató választmánya több fontos ügyben f. é. november 4-én d. u. 3 órakor Gyulán, a megyeház termében ülést tartand, melyre az egylet választm. tagjai ezennel meghívtnak. Az igazg. elnök megbizásából

Gerendáson, oct. 21. 1874.

Mokry Sámuel,
egyl. titkár.

Gyula, október 29-én.

A jövő kedden a polgári iskola előadásai meg fognak kezdeni. Évtizedek sávár reménye fog e napon megvalósulni, s kik megérjük e napot, van okunk, hogy örüljünk. Ünnepként lesz e nap feljegyezve városunk művelődéstörténetében, s rajtunk áll, hogy ez ünnephez minél kegyeletesebb emlékek fűzzék a jövő nemzedéket.

Évtizedek óta érzi városunk ez iskola szükséges voltát, a közakarát törekvése folyvást jelentkezett annak előállításán, s a vétkes lelkiismeretlenség mindannyiszor utját állta a jók törekvésének.

A korszellel azonban ma már követelőleg lépett fel, a rozszakaratszerűenülve kellett visszavonulnia, mert a lenni vagy nem lenni problémát kellett megoldani, s mi szerencséseknak mondhatjuk magunkat, hogy a községi kormányzat alakításánál, forma és emberek megválasztása által ez iskola alapját is megvetettük.

Ünnepeljük meg e napot mi is, mint a legnemesebb munkálkodás, s legszebb törekvés sikerének ünnepét; de éppen ez ünnepen elméldkedjünk arról is, hogy e napot a késő unoka is ünnepnek tarthassa. Tegyük emlékeztetést az által, hogy az iskolának alapot szerzünk.

Vannak még ma is, lesznek talán holnap is még, kik ez iskolának jövője felől kétségeskednek, s talán nem alaptalanul. És mi e kétkedés alapja?

Hogy miből fog ez iskola fenntartatni, ha azt akarjuk, hogy egy teljes egész, szervezetében és alapjában egyaránt a kor színvonalán álljon?

A városi tanács nemes buzgalmu gyűjtését reményt haladó siker követése, de ez az első nemes tűz eredménye, melylyel az iskola ügyét városunk lakossága felkarolá. Kérdés, ha egy második gyűjtésnek lenne-e hasonló sikere? — Azt is tudjuk, hogy városunk adójának 5%-a csak 4000 frtot képvisel, vagyis hogy két osztályt talán fel tudnánk belőle tartani; hanem akkor ez iskola nem lenne teljes egész, s így célját is vesztené, pedig a gyulai polgári iskolának ki kell magaslulnia a szomszéd községek iskolái felett.

Mit kell hát tennünk?

A mult hibáit s mulasztásait — mennyire még lehet, üssük helyre.

A tagosítás alkalmával elmulasztók, hogy egy bizonyos mennyiségű földet iskolai célokra hasítottunk volna ki, mint ezt más helyeken tették; de ez nem zárja ki, sőt talán éppen e körülménynek kell arra kényszeríteni, hogy most már maga a város hasítson ki saját földjéből bizonyos mennyiséget, s rendelje azt kizárólag a polgári iskola alapjául. Mert ha a tagosítás alkalmával tesszük ezt, annyival kevesebbet kap a földbirtokos, míg így a többlet neki már évek óta hasznót hajt, s ha most tesszük ezt, bár a városi földek igazgatási célokra szánt jövedelme csökken, s ez által az adószázalék aránylag nőni is fog, de elérjük, hogy lesz iskolánk, melyben gyermekeinkből ember lesz.

És az adó többlet semmi esetre sem fog oly összeget képviselni, minőt eddig azon szülők, kik gyermekeiket idegen helyen taníttatták, más városokba voltak kénytelenek fizetni, ez a pénz most itt marad, de talán majd mi kapunk idegen gyermekeket ez iskolába, s ha nem is, elértük azt, hogy szegény sorsu szülők is taníttathatják tanulni vágyó gyermekeiket. — És már ez is megérdemel annyit, hogy áldozatot hozzunk.

A kormány-segélyt nem lehet ugyan számításra kívül hagynunk, sőt már most azon kell lennünk, hogy azt az iskola részére kieszakozóljuk, de ez is nemcsak hogy esélyekhez van kötve, hanem elégtelen is bizonyos alap nélkül egy ily iskola fenntartására, ezt mi csak pótléknak tekintethetők.

Mivel pedig a törvény az adónak csak 5%-át engedi iskolai célokra fordítani, ez meg nálunk csupán 4000 frtot képvisel, világos, hogy ez 5%-a s ezt pótló kormánysegély mellett a mi iskolánk nem nőheti ki magát hat osztályra. S ha ma nem gondolkozunk eszközökről, melyekkel ez iskolát szilárd alapra fektessük, úgy az eddigi költsékezés is sárba dobott pénz.

Ünnepeljük meg tehát a keddi napot, s tegyük emlékeztetést az által, hogy ez iskola jövőjéről, s biztos fennállásáról az ügy fontosságához méltó komolysággal gondoskodjunk.

A vallás és közoktatási m. kir. minister 1874. évi július hó 15-én 19424 sz. a. kelt s valamennyi tanfelügyelőhöz menesztett rendelete:

Az ország különböző vidékein részint saját szemléletem utján szerzett tapasztalataim, részint a hozzám érkező tudósítások nyomán arról győződtem meg, hogy az 1868. XXXVIII. törvény 48. §-a még most, hat év elforgása után sincs életbe léptetve. — A köznép még most is azon helytelen régebbi szokásához tartja magát, hogy gyermekeit két, három, legfeljebb négy évig járattja iskolába, s ez idő leforgása után tartózkodás nélkül kiveszi gyermekét az iskolából; tehát sem annak a köteletségének nem tesz eleget, hogy a hat éves kort betöltött gyermekét 12 éves kora betöltéséig, s így hat egymás után folyó évig járattja a min-

dennapi iskolába, sem annak, hogy a mindennapi iskolát bevégezott 12 éves gyermeket, ezenfelül még 15 éves koráig, a törvény 48. 50. és 52 §-ai szerint, a három évre terjedő ismételő iskola tanításban részesítetté. — A 6 éves kor betöltésétől fogva a 12 éves kor betöltéséig, és a mindennapi iskolába járás meg nem tartásához, különösen a kisebb és nagyobb városi iskolákban, még azon megbocsáthatatlan törvényellenes szokás is hozzájárul, s ezt a tanítói kar majdnem erőszakosan fenn is kívánja tartani, hogy a törvény 48. §-a 1. sz. a. követtelt rendelete ellenére, a 6 óvig tartó mindennapi iskolát négy osztályra osztja fel, s a közoktatási ministerium által éppen a törvény e §-án alapuló tanterv 6 évi folyamára szerint felosztott tantárgyakat, 4 évre szorítja össze, és így a tanulni valókat 4 évi tanfolyam alatt erőszakolja a fejletlen gyermekekre, mely eljárásnak következményei: Hogy a gyermekek megismerik ugyan a tantárgyak czimeit, s általánosságban beszélnek is azokról és azokból a nyilvános vizsgálatokon valamit, de sem helyesen és értelmesen olvasni, sem az olvasottakat nyelvtanilag fejtegetni, sem gondolkodva, s egybevetőleg öntudatosan számolni, sem a földrajzi tájékozó ismeretekből, sem a természettudományi tapasztalati tanulmányokból semmit sem tanulhatnak meg úgy, hogy azokat felnőtt korukban az életre alkalmazni tudják. — Ezen hibás eljárásról tanusodik azon körülmény is, hogy az elemi népiskola IV. osztályából, a polgári iskola, vagy valamely középtanoda I-ső osztályába lépő tanulók, még azon legalsóbb fokú követelésnek sem tudnak megfelelni, hogy értelmesen olvassanak, nyelvtanilag helyesen elemezzenek, s írni tudjanak, s a számvetés községes 4 alapmívelésében kellő jártasságra bírniak szert tenni, holott a tanítás eredménye egészen másképen és minden bizonnyal helyesen ütne ki, ha a ministeri tantervben kijelölt módon 6 éves tanfolyamra osztanák fel a tanítók a tantárgyakat, s 6 év elforgása alatt fokozatosan tanítják meg, ha itt-ott bár osztatlan iskolában is a törvényben kijelölt tanulni valókat. — E törvénytelen és a tanítás céljával merőben ellenkező visszaéléseknek azonban gátat kell vetni, s a törvény által észszerűleg megszabott követeléseknek mindenütt és kivétel nélkül eleget kell tétetni. — Felhívom e végből, hogy részint saját rendelkezése utján, részint az illető törvényhatóság közgei közbejöttével, a népoktatási törvény 48. 49. 50. és 52-ik szakaszaiban foglaltakat a legszigorúbb eljárás alkalmazásával is, mostantól fogva körlehetetlenül hajtsa végre, nevezetesen: Hogy a szülők gyermekeiket 6 éves koruktól 12 éves korukig pontosan járassák a mindennapi iskolába. — A 13—15 éves kor között álló gyermekek pedig a szülők megbüntetésének terhe alatt, különösen a téli hónapok alatt, hetenként legalább 5 órai, nyáron 2 órai oktatásban részesüljenek. — A mindennapi iskolába járók tanításában a ministeri tanterv utasítása szerint, a felekezeti iskolákban pedig korunk szellemében a tantárgyak 6 évre osztassanak fel, s ezekben fokozatosan, alaposan, és ennél fogva oly eredménnyel taníttassanak, hogy az így tanított gyermekek bármely népiskola IV. osztályából akár a polgári, akár valamelyik középtanoda első osztályába, az értelmes olvasás és anyanyelv-

tan, valamint a számvetés 4 alapismeretének biztos tudásával léphessenek át; az oly gyermekek pedig, kik helyzetüknél vagy elhatározásuknál fogva a népiskola mind hat osztályán keresztül kívánják járni, az ezen iskola V. és VI. osztálya számára kiszabott tanulni valóban oly alapos ismeretet szerezhessenek, hogy egyfelől azok, kik az ismételő iskolába további járásra utaltatnak, kevés utánpótlással, avagy ismereteik némi kiegészítésével elhivatásuk szerint az életbe, mint értelmes emberek léphessenek ki; másfelől azok, kik akár valamely felső népvagy éppen szakiskolába lépnek át, az ily iskolákban kiszabott ismeretekben örömmel, s akadály nélkül folytathassák tanulmányukat. — Ismételve hagyom meg

hogy e rendeletnek, az iskolai és a törvényhatóság segélyének igénybe vételével is, már a közelebbi időben érvényt szerezzen, és emegem eljárása eredményéről időről időre úgy értesítsen, hogy az ebbeli kötelességüket mulasztó községek, esetleg iskolai hatóságok és tanítók irányában a rendszabályok legszigorúbb alkalmazásához is nyulhassanak. — Ezek iránt az illető törvényhatóságot is felhívtam.

A másolat hitelül:
Hirt János
aligazgató.

2. Értekezés *)

Grand Miklós

a délmagyarországi méhész egylet titkárától.

Igen tisztelt uraim! A legbensőbb örömmel üdvözlöm én, mint a délmagyarországi méhészegyesületnek küldöttje, a Békésmegyei méhész egyesületet, és megtisztelve érzetem magamat barátságos meghívását kapva ezen egylet nagyrabecsült igazgatója nagyszagos Gündöcs Benedek urnak, a melyben felkért, hogy én is ezen első kiállításán a Békésmegyei méhész egyesületnek nemcsak mint kiállító, hanem személyesen is megjelenjek.

Tegnap B-Gyulára megérkeztemkor gondolám, hogy mint idegen csakis egyszerű szemlélője leendek a mai kiállításnak, és azért semmiféle értekezésre készülvem nem vagyok.

Mindazáltal ezen egylet nagyérdemű igazgatójának óhaját, mely értekezés tartására hív fel, ellentmondani nem akarok, csak röviden és oly jól, a mint tőlem telik ez általam kiállított kaptárról fogok tehát szólni; telkérem azonban a tisztelt jelenlevők elnézését, ha előadásom akadozó lenne, miután a magyar nyelvet tökéletesen még nem birom.

Több éven át azon töreksem, hogy az oksz. méhészetet a mi kedves magyar hazánkban terjesszem; és ez által a különféle képeni csapásokat, melyek szegény nemzetünket több éven által sújtják, némiképp enyhítem, és egy jobb jövő reményében a méhészet terjesztése által oly jövedelmi forrást nyissak, mely még ekkoráig igen csekély mérvben van.

A nép azonban igen nehezen tágit az ő általa régebben megszokott munkájának üzemeltől, bármely ágát vesszük is a gazdaság vagy kézműiparunk, különösen pe-

*) A kézirat későn érkezett folytán Merkl Alajos ur értekezésének folytatását jövő számunk hozandja. Szerk.

dig akkor, ha az átmenet a megszokottól az újra, több pénzmozgatásba is kerül; és ki akarná azt tagadni, hogy az ugynevezett Dairzon-kaptárak nem drágák? És még is csak azokban üzhető a méhészet okszerűen.

Ezen kaptárak drágasága indított engemet arra, hogy egy oly kaptárt állítsak össze, mely az ő egyszerűségénél fogva mindenki által készíthető anélkül, hogy valamely czélszerűséget a kezelést illetőleg a kaptár nélkülözne.

Ezen kaptárt bátorodom a t. közönségnek bemutatni, mely nem mint kiállított tárgy vétethetik tekintetbe, miután minden külső csin hiányzik, és már is igen elhasználnak lenni látszik, mert mint vándor tanítója a délmagyarországi méhészet egyesületnek két hónapon át magammal hordozom, hogy a néppel megismertessem.

Ha a kaptárt külsőleg megtekintjük, látjuk, hogy készítésénél nagy figyelem fordított az idő változásainak: u. m. a hideg és nagy melegnek belső üregébe hatásának megállítására.

A méhek tenyésztésére tagadhatlanul szükséges, hogy azok télen a meleg, nyáron ellenben a nyomasztó hőség ellen védve legyenek.

Ezen kaptár, mely egyszerű összeállításánál fogva olcsó és a méh tenyésztésére nézve minden szükséges kellékekkel bir, amint látjuk deszka és szalmából van.

Összeállítunk ugyanis amint szemlélhető egyszerű gyalulatlan deszka darabokból husszidád négyzetes szekrényt, melynek belső oldalfalai $\frac{1}{2}$ " vastag szinte gyalulatlan deszkával borítottak be; mely beborítás vékony drót szeggel erősített meg.

Ezen belső beborítás következtében maradt külsőleg látható üreg szalmával töltetik be, mely szalmát $\frac{1}{4}$ " vastag, és $\frac{1}{4}$ " széles lécezet által szorítjuk az üregbe.

Az ajtó előállításáa ugyan azon módon történik.

Mielőtt azonban az oldalak készek lennének, a szükséges vésések a keríték berakhatására, eszközöltetnek, — és végre $\frac{1}{4}$ " vastag deszkából a kaptár alja szegeztetik le, szinte drót szeggel és a kaptár kész.

Különösen ohajtandó lenne, ha minden méhésze a hazának egyenlő mértékre venné méhlikjait.

A délmagyarországi méhészet egyesület a mértékre nézve megállapodott, hogy $9\frac{1}{2}$ " szélességet, — $14\frac{1}{4}$ " költéstelepet, — és $7\frac{1}{2}$ " méztelepet hozzon be egyletébe; — és bátorodom azon szerény tanácsomat a békésmegyei méhészet egyesületnek adni, hogy szinte ezen mértéket állandósítsák kaptáraknál.

Ezen méhlik két egyenlőten nagyságú üregből áll, melyekből az alsó $\frac{2}{3}$ része az üregnek képezi az ugynevezett költés; — a felső $\frac{1}{3}$ felső része az üregnek a méztelepet.

Az alsó üregben van két vésetés, a melyeken a fél és egész keretek helyeztetnek oly formán, hogy a keret alsó része és a méhlik talpzata között $\frac{1}{2}$ " hézag maradjon, hogy a méhek ott járhasanak, és a piszok a kaparó eszközzel a méhlik aljáról eltávolíthatassék, fülül pedig a választó deszka és a keret felső része között $\frac{1}{4}$ " hézag van, hogy a méhek egyik keretről a másikra áltjárhasanak.

A méztelep ellenben oly formán készíttetik, hogy mindenütt a keretek, a választó deszka, — az oldalfalak — és tetűzet között $\frac{1}{4}$ " hézag legyen.

A második vésetése fölött van $\frac{1}{4}$ " lécezet szegezve, a melyen az erős és egész választó deszka nyugszik.

Hogy a választó deszka miért van egy darabból és nem többreszből, annak oka; hogy a méhek először a sok hézagok bera-gasztásától, melyek a keskeny deszkázat között vannak, meglegyenek kímélve; másodszor, hogy a szipolynak, mely a legkeskenyebb hézagot felhasználja, szaporodása megakadályoztasák; és végre harmadszor, hogy kora tavasszal és késő ősszel a deszkázat felvétele által az összegyűlt meleg a kaptárból ki ne menjen.

Sok nehézséget okozott már a méh-

szeknek az anyát a méztelepből távol tartani, a melyben nem szívesen látott vendég.

Különféle készülékek állítottak már elő ezen kellemetlen vendég a méztelepből jövetelének megakadályozására, és minden készülék nem czélhozvezető és gyakorlatiatlan.

A délmagyarországi méhészet egyesület tehát az ő kaptárain egy a röplyuk oldalán levő hidat alkalmazott, az anya elzárására a méztelepből, mely F. d. megérdemli, hogy minden méhészt által elfogadtassék.

Ezen hid azon okból alkalmaztatott a kaptárnak röplyuk fölötti oldalán, hogy a méhek minljárt a kaptárba érkezésükkor a legközelebbi uton juthassanak a mézkamarába.

Itt ezen hidazat magyarázatánál nem tartom szükségtelennek röviden készítemi módját is elmondani.

Két $\frac{1}{2}$ " vastag lécz álló irányban, melyek csakis a mézkamaráig érjenek, egyenközüen a kaptárnak röplyuk fölötti oldalán felszegeztek, a melyekre keresztbe 2" széles és $\frac{1}{4}$ " vastag deszkácskák oly formán szegeztek, hogy minden két lécz között $\frac{1}{4}$ " átjárás maradjon a dolgozó méhek számára.

A költés és méztelepi választék egészen a hidazathoz tolatik, így az anya, hogy a méztelepre juthasson, kénytelenítették a hidazaton át mászni, amely utat miután a hidazatban setétség lévén — nem teszi, s csakis a költés telepben maradni kénytelen.

Reményem, hogy ezen méhlik czélszerűségét és alkatrészeit a nagyon tisztelt közönségnek elég tüzetesen elmondottam, bátorodom egyszermind azt a békésmegyei méhészet egyesületnek is a legmelegebben ajánlani elterjesztés végett.

Levelezés.

Uj-Kigyós 1874. október 27-én.

T. szerkesztő ur! Azt hiszem, őszinte örömmel fogja üdvözölni a lapok tisztelt olvasó közönsége az alábbi sorokat, melyek a megyei muzeumnak egy szerencsés kirándulás folytán történt szép gyarapodását, mint megyei közérdekű eseményt, hozzák nyilvánosság elé.

Göndöcs Benedek apát és gyulai lelkész ur, f. hó 22-én meglátogatván alólírott társaságában megyebeli lelkész társait, Gyoma-, Endrőd-, Szarvas-, Szt.-Andráson, ez alkalmat sikeres eredménnyel használta fel a megyei régész- és művelődéstörténelmi egylet javára.

Endrődön ugyanis megtudván, hogy a Hármaskörös medrében egy őskorbeli sisakot találtak, rögtön meglátogató a községi birót, Kovács István urat, és kérte, hogy lenne szíves a nála letéteményezett sisakot a megyei muzeumnak ajándékozni, mit a biró ur azonnal egész készséggel teljesített is, kijelentvén, hogy különben is a kívánt czélra szánta.

A plebánián elbeszélvén az apát ur ezen öröndetes eredményt, Schiffner Edecz. prépost ur, hogy barátjának örömét növelje, rögtön felcsapott régész egyleti rondes tagnak, és egyszermind báró Jósika Miklós kitűnő írónk munkáiból 50 db vászonba kötött könyvet ajándékozott megyei muzeumnak könyvtárának. — Isten éltesse a nemes lelkű ajándékozókat!

Az apát ur utját folytatván, meglátogató Lehoczky József szt.-andrásai lelkész, s örömmel elmondá az endrődi szerencsés látogatást, kérve szerető lelkész öcsét, hogy lépje meg ő is az egyletet, valamely érdekes tárgy ajándékozásával. A derült kedélyű, genialis Lehoczky, lelkész-testvér bátyját kétszer sem hagyta kérni, hanem rögtön hozott egy láda 2—3 fontnyi régi ércpénzt, továbbá Pázmány Péter bibornok- és esztergomi érsek életleírását, arcképével, s Magyarország és a hozzákapcsolt részeknek érdekes tiszti névtárát, az 1847-ik évről, — végül meghatottan szólott: „Lenne még átadni valóm, de fáj lelkemnek megvárni azon nemzeti szent ereklyétől, melyet oly sok vészly között is megőriztem, és eddig oly sokszor örömmel szemléltem, — és ez honvéd káplári nyári vászonny felöltöm, és tisz-

ti dísz-atillám, az 1847-iki szabadságharcz idejéből; azonban vegye át ezen legdrágább kincseimet is szeretett bátyám, és tegye azokat legméltóbb, legilletékesebb helyökre, a megyei muzeumba! — E valóban érdekes adomány annál becsesebb lehet előttünk, mert tudtunkkal, a megyében a szabadságharczból ily értékes emlék alig található. Áldja meg az ég ura a derék lelkész, ki ifjú korában, a honnak zivataros veszélyterhes napjaiban karddal és vérrel áldozott, most pedig a népet a legtisztább erkölcsi tanításával boldogítani törekszik!

Az utazás további folyamában betérvén az apát ur Szarvasra is, ott hallá, hogy Mező-Tur és Endrőd között a 23-ik átvágási csatorna készítésénél mammuth csontokat találtak, és azokat Klauzitzer Sándor ur báró Wenckheim László urhoz szállíttatá. Az apát ur ismerve a nemes báró hazafiságát, és megyéje ügyeinek mindegyikén kész előmozdító nemes lelkét, rögtön megkérte levél által a báró urat, hogy az érdekes leletet kegyeskednék a megyei muzeum birtokába átbocsátani; — és mint hallám, a megye bizottsági közgyűlést kérvényileg meg fogja az apát ur keresni, miszerint hozzon oly értelmű határozatot, és azt minden község előjárósága által hirdettesse ki, hogy — bármi fog találni a megye határában azt az illetők kötelességüknek ismerjék a megyei alispán urnak bejelentni, hogy így a talált tárgyak, a megyei muzeum részére megszerelhetők legyenek, — s remélhetőleg ezen lépésnek is kívánt sikere leend, amit a közművelődés és a szép jövőjü egylet haladása tekintetéből, méltán és a legmelegebben ohajthatunk.

Sok ily szerencsés kirándulás, számos hasonló nagylelkű adományozók és ajándékok, s az egylet szép czéljainak előmozdítására közérdeklődés és partolás lépjen csak életbe, s akkor egyletünk és megyei muzeumnkra nemsokára büszkék lehetünk.

S adja Isten, hogy ugy legyen!

Széchenyi Lajos
esperest és lelkész.

Helyreigazítás.

T. szerkesztő ur! Becses lapjának 42-ik számában közölt szarvasi hírek közt a szarvasi nőegyletre vonatkozó értesítés egy részben a valótól eltérőleg közli a megválasztott tisztviselőket. Nehogy hallgatásunk félreértésekre szolgáltatson okot, szükségesnek találjuk a tisztviselők és választmány teljes névsorát közölni. Az egylet elnöke: mélt. Tomcsányi Károlyné szül. gróf Bolza Mária, alelnök: nt. Sárkány Jánosné szül. Esztergály Amália, titkárok: özv. Dancs Lászlóné és alólírott, pénztárnok: özv. Tassy Ferenczné, gondnok: Chován Zsigmondné, választmányi rendes tagok: Ilósb. Bakay Dánielné, özv. Dobosfy Venczelné, Miháfi Józsefné, özv. Dérczy Józsefné, özv. Miháfi Károlyné, Konyecsny Andrásné, Laudisz Pálné, Benka Gyuláné, Baghy Jánosné, Kontur Józsefné, özv. Lukesch Flórisné, gróf Bolza Antalné, Szendy Györgyné, választmányi póttagok: özv. Paál Józsefné, Plavetz Györgyné, Dlhányi Zsigmondné, és Székács Lajosné urhölgyek. — Közli

Miháfi József,
egyleti titkár.

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésbe jött s 1874-ik tanévre betöltendő Bibits-féle alapítványbeli 5 ösztöndíj állomásra évenként 210 frttal. Az ezen ösztöndíj elnyeréséért pályázók kérvénye következő kellékekkel látandó el. 1-ör a legközelebb lefolyt tanév mindkét felében tanúsított tanulmányi előmenetelről szóló iskolai bizonyítvánnyal. 2-ör A pályázó szülőinek, polgári és vagyoni állapotáról, családtagjainak létszámáról szóló igazolvánnyal, valamint arról is, élvez-e ezek között valamelyik és mily segély díjt, hatóságilag kiállított hiteles okmányokkal. 3-ör, folyamodó születési és lakhelyét tartalmazó bizonyítvánnyal, — végre 4-er, azon nyilatkozattal, hogy a kinyerni ohajtott ösztöndíj illetményt

adományozás esetében — melyik kir. pénztárnál kívánja felvenni. Az ekként felszerelt kérvények folyó 1875. évi december hó 15-ig az illető tanintézeti igazgatóságok utján szabályszerű minősítvényi táblázattal ellátva Aradmegye alispánjának betérjesztendők. Megjegyzetetik, hogy e határidőn túl beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak. Kelt Aradmegye törv. hatósági bizottságának Aradon 1874. évi október 1-én és következő napjain folytatva megtartott üléséből. Kiadta:

Szerb Tivadar mk.
főjegyző.

Pályázat.

A Széchenyi-Kollonich-féle üresedésbe jött 63 frt évi segélydíj élvezetével összekötött alapítványi helyek betöltésére f. 1874. évi december hó végéig pályázat nyitattik. „Pályázatképesek nemzetiségi különbség nélkül oly magyarországi születésű katolikus vallásu elagott és keresetképtelen főleg nemesi származásu szegénysorsu férfiak, kik a fejedelem és baha körül, különösen a népvédelmi, és tanítási, valamint a közszolgálat terén érdemeket szereztek. Pályázni ohajtok ennél fogva felhivatnak, hogy a fent elősorolt minőségeket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket, melyekben egyszermind kijelölendő, hogy ezen segélyt elnyerés esetére, melyik adóhivatalnál kívánják folyósíttatni, az illető egyházmegyei hivatal utján a kitűzött pályázati határidőn belül nyújtsák be. Megjegyzetvén, miszerint azon folyamodványok, melyek nem az illető egyházmegyei hatóság utján avagy a pályázati határidő eltelte után nyujtatnak be, figyelembe nem vétetnek. Kelt Budapesten 1874. évi október hó 15-én. A vallás és közoktatási m. kir. minis-tertől.

— Jegyzéke a b.-gyulai kir. törvény-széknél f. évi november hó 1-ös és következő napjain előadandó polgári ügyeknek.

Előadó: Dobosfy tőrő.

9807. Ladies György gyulavárosi tisztviselő, felperesnek Grézt és Andrássy gyulavárosi tisztviselők alperesek elleni tisztí-ke-resete.

Előadó: Huszka tőrő.

4472. Ollár Zsuzsanna Berbekár Péter-nének, Krizsán Fira Szarka Tógyerae ellen $\frac{1}{2}$ telek föld tulajdonjoga iránti pere.

5376. Hegedűs József Pálnak, Gábiel Borbála Dávid István Mihályné ellen egy szőlő felerésze s elvont hasznai iránti pere.

5545. Klein Adolfnak, Berger Gyula és Berger Mór ellen 363 $\frac{1}{2}$ öl tűzifa kiadása s jár. iránti pere.

Előadó: Nyikora tőrő.

6110. Csernai Tamásnak neje Lukás Julianna ellen végelválás iránti pere.

8046. Pecznik Jánosnak neje szül. Kraj-kó Terézia ellen házasság érvénytelenítése iránti pere.

Ujdonságok.

△ A megyei régész és művelődéstörténelmi egylet igazgató választmányja, Gyulán, a megyeháza nagy termében, f. évi november hó 2-án délután 3 órakor gyűlést fog tartani. Minthogy az egyletnek minden-nemű gyűlései nyilvánosak, s a tárgysorozat ez alkalommal is főltöttebb érdekes, ajánljuk figyelmébe mindazoknak, kik az egylet bel-ügyeinek mikénti kezelése iránt érdeklődnek;

△ Bonyhai Benjámín ur, kinek nevével minden nemes és szép czél kifejtésénél találkozni szoktunk, legközelebből „Jó-tékonyság lantja“ című népies költői beszé-lyeket adott ki (ára 10 kr.), a m.-berényi villám által sujtott ref. templom javára. Természetesség, világos egyszerűség, s igazi magyar népies zamat jellemzik e költeményeket, mint az ősz írónak nemes jelleméből kifolyó sajtáságok. — Az emberbaráti nemes czél előmozdítása érdekében, nem késünk e füzetkét olvasóinknak pártolólág ajánlani.

△ Az elmúlt vasárnap városunkban, a „Korona“ vendéglőben, az iparos if-

juság által rendezett polgár-bál volt, mely elég jól sikerült, a mennyiben tánczosnők és vendégek szép számmal voltak, s kedélyes víg hangulatban, reggeli 4 óráig, martyni türelemmel nyeltek, a fényesre épen nem eszolt terem ócska padlózatának fölvert porát.

△ **Farkas Antal**, a Farkas Józsi zenekarának kitünő gondnoka, egy külföldre utazott zenekarhoz szerződött 6 hónapra, mely Francia-, Olasz-, Német- és Török országokat fogja bejárni, mint mondják az egész expedíció egy német gróf vállalata volna.

△ **A főnebbiből** kifolyólag újabb értesülés szerint, a Farkas Józsi zenekara újra összeszedte magát, hogy folytassa a versenyt az elsőbségért. Mind a közönség, mind a két zenekar érdekében örvendős lehet csak e hír, mert csakis a folytonos verseny ösztönözheti minket zenekart a folytonos tanulásra, s így a kívánt haladás felé.

△ **A Ráczi Janesi zenekara** kedden és szombaton estenként felváltva a „Vadász” és a „Korona” kávéházakban, másnapokon a „Magyar Király”-ban szokott játszani.

△ **Hymen hírek.** Megyénk legszebb, kedvesebb leányát D'Orsay Fanny grófkisasszony Thurn Taxis herceg jegyezte el. — A napokban esküdt meg Smidt Antal szorgalmas és képzett rézműves iparos Grécz Julcsával, Gottlieb László pedig Kozics Mariskával; — hallomás szerint nem sokára követni fogja Kincses Dániel ur, Bakos József esztervási regale bérnök Róza nevű kedves leányával.

— **Magas vendégek** látogatták meg f. hó 29-én városunkat, u. m. méltóságos báró Bémer Pál és nsgos Winterhalter Antal nagyváradi kanonok urak. Mindkettő Göndöcs Benedek apát ur vendégszerető házában volt szállva, kinek szíves kalauzolása mellett megemlékeztek a város nevezetesebb helyeit.

— **Szlabur Oszkár** végzett jogászt a kir. törvényszék elnöke a b.-csabai kir. járásbírószághoz irnoknak nevezte ki.

— **Brum tum brum**, a ki nem tudná még, hogy dr. Kepes Gyula a híres sarkvidéki utazó megyénkbeli, adjuk tudtára, hogy ő Gyulaváriban született. Így csabai collegánk. A fővárosi lapok ezt írják, hogy dr. Kepes Gyulát Beregszászra, szülővárosába várják.

A Katalin bála már megindultak az előkészületek. Mint halljuk tombolával lesz egybekötve, s hogy a városháza nagy termében fog tartatni ami igen helyes intézkedés, ez levén az egyedüli terem városunkban, mely oly fényes tancmultságokra, minő a Katalin bál is lesz, megközelítőleg alkalmas.

— **A „Magyarország és a Nagyvilág”** 44-ik számának tartalma: *Képek*: Dr. Jovanovits Jován. — Halottak emléke. — A kerepesi temetőben. — Szemere Bertalan szülőháza és sírja. — Szegedi képek. — *Szöveg*: Dr. Jovanovits Jován. — Jovanovits Jován „Rözsáiból” (Költ.) — Nagyváradi ostroma. Történelmi rajz. Deák Farkastól. (Folytatás.) — Egy magyar író halálára. (Költ.) Dalmady Győzőtől. — Halottak emléke. — A kerepesi temetőben. — Szemere Bertalan szülőháza és sírja. — Szegedi képek. — Kutyamesék. (Költ.) — Budapest újabb építkezései. (Irmey Ferencztől.) — Fővárosból. (Porzótól.) — Szívbeli tartozások. Regény Maquet Agosttól. (Folyt.) — Különfélék. — Sakkfeladvány. — Szótalány. — Szerkesztői üzenetek. — *Előzetési díj*: Negyedévre 2 frt 50 kr. Évenként 2 diszes jutalomkép. — Az 1874-iki évfolyam eddig megjelent számai még kaphatók.

— **Beküldetett.** A mezőturi vasúti állomás pénztárnoka, valami Krizsán nevű derék urnak az az áldott jó szokása van, hogy a pénztárt a vonat indulása előtt egy-két perccel nyitja ki csak. Természetes, hogy aztán ilyenkor nagy a tolongás, s ha szerencsétlenségre a menet-díjat az utolsó apró krajcárig nem tudod kiszorítani, hanem váltogatnod kell, azon kellemes helyzetbe jutsz, hogy e derék pénztárnok ur adlig tart szóval, míg a harang harmadszor kendül, s akkor vagy lemaradsz a vonatról, vagy pénzed kell a pénztárnok urnáj hagynod. October hó 29-30-ra menő éjjelen épen e sorok írója járt így a derék urral; egy 5 frtos bank-

jegyből 3 frt néhány krajcárt kellett volna vissza kapnia, de Krizsán ur ő kegyelme addig civódott vele is mással is, míg a vonat indulni kezdett s a pénzt ott kellett hagynia; ugyancsak ez alkalommal egy utasné szintén 5 frtosal fizetett, s négy forint néhány krajcárt kellett volna visszakapnia; azonban a pénztárnok urnak teiszett megfelekedni a bankjegy alakjáról, s csak krajcárokat adott vissza, a forintokról tudni sem akart addig, míg néhányan, mint szemtanuk nem bizonyították az utasné mellett. Ez egy éjjel történt, s ki tudja, máskor nem történik-e? Vajjon a tiszavidéki társulat igazgatósága bir e tudomással az ily zsarolásokról, s ha igen, utját állja-e annak? Az utazó közönségnek pedig figyelmébe ajánlom, ha rossz sorsa M-Turon kénytetli, hogy jegyet váltson, ám lássa el magát jó előre apró pénzzel, mert Krizsán urral megjárja ám.

Adami Mihály. — **A békésmegyei múzeum** utóbbi közlés óta következő tárgyakkal gyarapodott: u. m. özv. gr. Wenckheim Józsefné urhölgy által egy olaszországi márvány és ércszobor darabbal; Bodoki Zsófia urhölgy által Károli Gáspárnak 1794-ben Utrechtben nyomtatott bibliájával; — Gorove Kristóf ügyvéd ur által Apati Mihály erdélyi fejedelem 1673. évi ezüst garasa; — Dobay Jánosné által egy 1852. évi Kossuth-féle amerikai tíz dolláros bankjeggyel; — Tavasz János orosházi ügyvéd ur által 1848-ki réz két krajcár, 1849-ki réz háromkrajcáros, M. Terézia 1760-iki magyar réz két, és osztrák birodalmi réz 1 krajcár. II. József 1787-ki egy darab osztrák arany, és 1819-ki 1860-ki osztrák rézkrajcárossal; — Németh József ur által III. Zsigmond lengyel király 1624-ki 3 darab, 1700-ki egyház fejedelmi, 1707-ki I. Lipót ezüst kis pénz, Christiaan svéd fejedelem 1666-ki, I. Ferencz 1790-iki budai koronázási ezüst emlék érem, és egy 25-ös 1827-ki orosz ezüst kopekkel; — Birsy József őrnagy ur által két darab 1860-ki 10 krajcáros bankjeggyel; — Wladár Pál gyulai lakos által egy 1761-ki réz krajcárossal; — Herczenberger Stefánia k. a. által három darab kitünő ametist és onix ásvánnyal; — Dobay János által erdélyi utjából két darab gránit kő a dévai vár romjaiból, egy darab kékes felpát, két darab kő Csetáye-Boli barlangból, egy darab vaskő a caláni olvasztóból és három darab kőszén a petrosényi bányából; — ugyancsak általa *Mauska József* ur Dévától Hunyadmegye hegyeiben talált husz jeles ásvány faj, három kövület, két cseppkő, számos csigafajt küldött; — Csermák Kálmán t.-komlói evang. lelkész ur által az eperjesi collegium kétszázados emlékére 1867. évben veretett érmével; — Uferbach Alajos ur által egy 1813. évi 2 forintos bankjegy, és az árvaház alapjának átadása alkalmával egy sírholtban talált aranyos szövötti fejkötő és egy pár seplyem cipővel.

Szarvasi ujdonságok.

⊙ **A rendőrség köréből.** A közelebb mult napokban Orosz Antal eszegrádi lakos kivásárukon kocsiával jelenvén meg, mint-hogy neki sürgős teendői voltak, lovainak megittatását Bodnár József nevű szt. andrási születésű 16 éves síhederre bízta. A sulancz azonban egészen más szándékkal ült fel a lóra, mit, kiérve a városból, azonnal el is árult az által, hogy csak a megittatás végett reá bízott lovakat brevi manu áruba is bocsájtotta, még pedig hallatlan olcsó árért 20 ftért kínálgatta fűnek fának a két szomjas párat. Azonban ez egyszer rajta vesztett a kis „fogd meg” mert a szerfeletti olcsón kínált lovakhoz tulajdonjoga gyanut gerjesztett Szlovák Kálmán és Mátusz Ferencz urakban, kik erről a hatóságán jelentést tettek, s az inpraktikus löcsiszár becsipetett. Ismét egy újabb eset arra nézve, miszerint — az eddigi statisztikai adatokból is merítve — bátran kimondhatjuk, hogy Szent-András lakosságával a rendőrségnek több baja van, mint a járás többi községeinek polgáraival. S mi okozza ezt? s mi akadályozná legkönyebben azt? arról legelősebb belátása szerint elmélkedni felhívom Szt.-András érdemes előljáróját.

⊙ **Hymen.** Ladányi József balmazújvárosi néptanító a közelebb mult napokban váltott jegyet a még csak imént fejeledező szép virágszállal, Külléy Gizella kisasszonnyal. — Szulimán Ákos dévanyárai gazdatiszt folyó hó 22-én a bájos Svábi Izabella kisasszonyt, — Praznovszky Ferencz járási esend-biztos pedig folyó octóber hó 24-én vezeté oltárhoz a gratiak legszebb Helenáját, a kellem és éreyyekkel ékeskedő Plavetz Irma kisasszonyt.

⊙ **Körvadászat.** A folyó hó 25-én a mezőturi társulat által rendezett körvadászat alkalmával — hol több szarvasi Nimrod is részt vett — 180 darab nyul tedé dísztelenül a nagy sik mezőt.

⊙ **A virágok bosszúja.** Hogy az ujdondásznak is vannak rossz szokásaik, arról még a hölgyes házak virágos ablakai is tesznek tanúságot. Ugyanis e mult héten egyik ismert ujdondásznak minden figyelmét leköté egy szöglet ház ablakai közt szépen viritó rózsza szálat: különösen pedig a még csak biimbajából fejeledező pompás fehér rózsza olyanira, hogy az esős idő miatt eszűsöz talajon lábait az egyensúlyt veszíték el, mit csak a concentricus focusban talált fel; azonban az emeltyüként használt, s elég izmos karok segítségével in integrum restitulta magát. S aztán nem mondhatja-e ezen malitját ő a virágok bosszújának.

Gazdászati, ipar, kereskedelem

A békésmegyei tenyészlovak kiállítása.

Az évenként szokásos tenyészlovak kiállítása és díjazása megyénkben e f. évben Szarvason tartatott meg octóber 18-án.

Az egybegyűlt vizsgáló és bíráló tagokat Beliczey Rezső elnök szokott szívélyes szavaival üdvözlé, mely után a bíráló d. e. 9 órákor kezdetét vette.

Kiállított 16 anyakancza idei csikóival, s mint-hogy kiváló tenyészképességűek között egy sem volt, az e célra a m. kormánytól nyert 12 darab arany állami díj vizsztatartatott.

A 16 anyakancza közül 6 részesült díjazásban és pedig:

- 1) Második díjat 10 darab arannyal nyert a 40. számmal jelzett anyakancza, Fabó György b.-sz.-andrási lakosnak tulajdona.
- 2) Harmadik díjat, 8 db. aranyat nyert a 20. számmal jelzett anyakanczája Lustyik János szarvasi lakosnak.
- 3) Negyedik díjat 6 darab arannyal nyerte a 21. számmal jelzett anyakancza — szintén Lustyik Jánosé.

4) Ötödik díjat 5 darab arannyal nyerte az 1. számmal jelzett anyakanczája Mokry Sámuel gerendási birtokosnak.

5) Hatodik díjat, 5 db. aranyat nyert 33. számmal jelzett anyakanczája Romer Márton szarvasi lakosnak.

6) Végre a 27. számmal jelzett hatodik anyakancza, Jatulik György szarvasi lakosé, bronz díszoklevelet nyert.

Három éves kancza csikó nyolez állított ki, ezek közül díjaztatott kettő, miután a többi a megkívánt tenyészképességgel nem bírt, s így a díjjak a bíráló bizottság belátása szerint 2 és 1 éves kancza és csődör-csikók tulajdonosai között, az alább következő rendben osztattak ki, és pedig:

1) 43. számmal jelzett Kis György szarvasi lakos 3 éves kanczája díjaztatott 5 arannyal.

2) A 34. számmal jelzett Komát György szarvasi lakos 3 éves kanczája szintén 5 arany díjban részesült.

A 2 éves kanczacsikók közül díjaztatott 5 db. és pedig:

1) 24. számmal jelzett két éves kancza csikó Winter Márton m.-berényi lakosé, nyert 5 db. aranyat.

2) 8. számmal jelzett kanczacsikó, Slezsiár Márton szarvasi lakosé, nyert 5 darab aranyat.

3) 6. számmal jelzett kanczacsikó Könygswarter Mór csabacsüdi birtokosé, díjaztatott 4 db. arannyal. Mint-hogy pedig az ille-

tő birtokos ur, a 4 db. aranyat e célra ismét visszajándékozni szives volt, a bizottság a nevezett birtokos urat arany díszoklevéllel tisztelte meg.

4) 43. számmal jelzett 2 éves kancza csikó, Janurik Márton szarvasi lakos tulajdona nyert 4 db. aranyat.

5) 47. számmal jelzett 2 éves kancza csikó Romer Márton szarvasi lakos tulajdona nyert 3 db. aranyat.

Az 1 éves kancza csikók közül díjaztatott egy darab és pedig:

1) 26. számmal jelzett, Winter András mező-berényi lakos tulajdona, 3 db. aranyat.

A méncsikók közül a következők díjaztatottak, ugyanis:

1) 49. számmal jelzett 3 éves méncsikó Janurik György szarvasi lakos tulajdona, 4 darab arannyal.

2) 50. számmal jelzett 3 éves méncsikó Bruszniczky Pál szintén szarvasi lakosé, bronzdíszoklevéllel.

Végre az 1 éves méncsikók közül díjaztatott:

1) 48. számmal jelzett Bérczy Ferencz szarvasi birtokosnak méncsikója 8 db. arannyal.

A bíráló megállapítása után a díjjak kiosztatván, jegyzőkönyvileg a tulajdonosok nevei beigtattattak, és a bíráló bizottság aláírásai mellett a jegyzőkönyv bezáratott.

Záradéku logyen szabad sajnálattal megjegyznem, miszerint a békésmegyei lótenyésztés ez alkalommal igen gyengén volt más évekhez képest képviselve, minek nagyrészt azonban a gazda közönséget évek óta sújtó mostoha viszonyok is okai.

P-s.

Az „Anker” 1874-ik év szeptember havi üzletkimutatása. — E hóban a társulatnál benyújtott összesen 519 bevallás 1,264.324 frt biztosítandó összeggel, és pedig: 333 bevallás 828.012 frttal halálesetre, és 186 bevallás 436.331 frttal éleletesetre. Kiállítva lón 300 kötvény 653.613 frttal halálesetre, és 180 kötvény 422.134 frttal éleletesetre; összesen tehát 480 kötvény 1,075.747 frttal. A havi bevétel volt 109.563 frt haláleseti díj, és 85.976 frt betételekben, összesen: 195.540 frt. Ez évben benyújtott 3693 bevallás 7,728.930 frttal, és kiállított 3480 kötvény; 6,935.710 frttal; ugyan ezen időben bevételét 1,992.117 frt; — halálesetekért pedig kifizetett: 508.815 frt. A társaság kezdetétől fogva halálesetekért kifizetett 5,791,095 frt, és az 1871—4-ik tulélesi társulás (Associatio) eredménye 3,690.774 frt volt.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Dobay János.

Anatherin szájviz

dr. POPP J. G. cs. k. udv. fogorvostól Bécsben, Stadt, Bognergasse 2 sz.

1 forint 40 krajcáros palackokban, legjelesebb szer eszűs fogfájás, a foghús gyűladása, dagamata és kiselzése ellen; feloldja a meglévő fogkövet s gátolja annak újraalakulását, megerősíti a mozgó fogakat a foghús megszilárdítása által; s midőn a fogakat és foghúst minden ártalmas anyagtól megtisztítja, a szájak kellemes frisseséget kölcsönöz, eltávolítja a szájrósz büzet csak rövid idei használat után is.

Anatherin fogpép

dr. POPP J. G. cs. kir. udv. fogorvostól Bécsben.

E készítmény megőrzi a lehellet frissességét és tisztaságát, azon kívül arra is szolgál, hogy a fogaknak vakító fehérséget kölcsönöz, azok romlását gátolja s a foghúst megerősítse.

Dr. POPP J. G. Növény-fogpora.

Ammyira tisztítja a fogakat, hogy naponkénti használata által nemcsak az anyyra kellemetlen borkó távolíttatik el, hanem a fogak glazurja és fehérsége is mindinkább gyarapodik. — Egy doboz ára 63 kr. o. e.

Raktárak:

Gyulán: Orley István és Winkler Ferencz gyógyszerészeknél.

Bécsben: Benedikty József gyógyszerésznél.

Csabán: Varságh Béla

Simándon: Csiky M.

Sarkadon: Trajanovics Agoston gyógyszer-nél.

Oroszában: Medveczky K. gyógyszerésznél.

Pankotán: Tanfi C.

Mező-Berényben: Nareisz János gyógyszerésznél.

Gyulán: Szmétán Fülöp fűszerkereskedésben.

Egy kezdőjátékosnak való

141)

ZONGORA

1-*

Farkas J. czimbalmosánál Gyulán 30 forintért eladó.

Egy képzett és biztosítékot nyújtani képes egyén, mint életbiztosítási felügyelő, biztosítások szerzésére előnyös feltételek mellett alkalmazást nyerhet egy legjobb hitelű biztosító-társulatnál. Ajánlatok kéretnek Gyulára V. A. 100 poste restante intézteni.

139) 2-3

Bak Salamon és fiai
dúsan ellátott faraktárában

az árak már több hetek óta igen olcsók, a faanyagok pedig a legszebbek. — Miután lehet, hogy erről még nem mindenki értesült, van szerencsénk a t. cz. közönséget hírlap útján értesíteni, miszerint a következő árak vannak határozva:

épitőfa zoll-ja 2 1/2 kr. 4% leengedés;
léczek zollas vastag 7 frt száza deszkák 2° 3/4 11" 12" 50 frt száza
deszkák 2° 1/4 11" 12" 56 " " " 2° 3/4 9" 10" 40 " "
" 2° 1/4 9" 10" 40 " " " 2° 1/4 11" 12" 40 " "

Minden jó czég- vagy iparosnak álláshoz képest, leend hitel egy bizonyos összegig engedve.

137)

3-3

Man bittet, dieses Blatt in jeder Familie wohl aufzubewahren.

Brust-Tabletten gegen Grippe, Katarh, Husten und Heiserkeit. Preis per Schachtel 70 kr., grosse fl. 1.30. Bei Abnahme per Dtzd. 25%, Nachlass.

Anodyne Necklace Childrens Teeth englische Zahnperlen für Kinder zum Umhängen, wodurch selbe die Zähne leichter und schmerzloser erhalten. — Preis 2 fl., per Dutzend 20 Pct. billiger.

Odontine (Zahnpasta) in Porcellantiegeln zu 80 kr. Oe. W. Bei 1 Dutzend 20 Pct. Nachlass. Diese Zahnpasta ist das vorzüglichste Mittel zur Reinigung der Zähne, sowie auch Zähne gesund und blendend weiss zu erhalten, den Zahnweinstein schmerzlos und auf unschädliche Weise zu entfernen, das Zahnfleisch zu stärken und zu befestigen, das Blut und Lockerwerden zu verhindern.

Cachou Aromatisé zur Beseitigung des üblen Geruches aus dem Munde nach dem Tabakrauchen, nach dem Speisen, nach dem Genusse geistiger Getränke, wie: Wein, Bier, u. s. w., unentbehrlich bei dem Besuche besserer und feinerer Gesellschaften, der Theater, der Bälle, der Salons u. s. w. Diese Cachou bestehen aus reinen, der Gesundheit vollkommen unschädlichen Pflanzenbestandtheilen, und sind als Präservativ gegen das Faulen der Zähne, sowie gegen Zahnschmerzen bestens zu empfehlen. Bei jedesmaligem Gebrauche kaut man eine Pille, wodurch der üble Geruch beseitigt wird. In Schachteln zu 60 kr.

Eau enthépélique. Dieses aus reinen Pflanzentheilen bereitete Wasser ist ein seit Jahren erprobtes und bewährtes Mittel zur Erfrischung, Verschönerung und Stärkung der Haut und zur Vertilgung aller Arten Efllorescens, als: Sommersprossen, Finnen, Mitfresser, Kupferflecke. Preis eines Flacons 1 fl., 1 Dutzend 9 fl.

Frostbeulen-Balsam in Tiegeln zu 50 kr. Oe. W., welcher selbst bei veralteten Frostschäden möglichst schnell den grössten Schmerz lindert und vollkommen heilt, hat sich durch Erfahrung mehrerer Jahre als ein empfehlenswerthes Mittel allgemeine Zufriedenheit erworben.

Max Florian Schmidt's Med. Dr. und Professors schmerzstillende, stärke, antiskorbutische **Zahn-Tinctur.** Diese Tinctur, nach dem Original-Recipe bereitet wird sowohl zur schnellen Stillung von Zahnschmerz, als auch als starkes Mundwasser bereits durch ein halbes Jahrhundert mit grossem Vortheil allgemein angewendet, die Tinctur hat zwei grosse Vorzüge: sie ist sehr wirksam und macht durch den äusserst billigen Preis alle anderen Zahnwehtropfen überflüssig. Echt zu haben in Flaschen sammt Gebrauchsanweisung zu 40. kr. Bei ein Dutzend 25 Pct. Nachlass.

Universal-Speisenpulver des Dr. Gelle. Bisher unerreicht in seiner Wirkung auf die Verdauung und Blutreinigung, hartnäckige Leiden, als: Verdauungsschwäche, Sodbrennen, Hamorrhoidal-Leiden aller Art, Hautausschläge, Mittel in der eingewurzelten chronischen Gicht. Preis einer grossen Schachtel 1.26 kr., einer kleinen 84 kr.

Bruchpflaster. Vorzüglich anwendbar bei Unterleibsbrüchen, bereitet und empfohlen von Dr. Kriisi, practischem Brucharzt zu Basel. In Blechbüchsen sammt Beschreibung 3 fl. 60 kr. Oe. W.

Die von den ersten Medecinal-Collegien Deutschlands geprüfte und von der hohen k. Statthaltereien in Ungarn wegen ihrer ausgezeichneten, besonders Krampfader, Kopfgicht, geschwollene Glieder, Verrenkungen und Seitenstechen mit sicherem Erfolge als erstes schnell und sicher heilendes Mittel anzuwenden. — In Paketen mit Gebrauchsanweisung à 1 fl. 5 kr., doppel starke für erschwerte Leiden à 2 fl. 10 kr. Oe. W.

Universalpflaster von dr. Baron in Paris. Dasselbe ist mit Diplom der Facultäten in London und Paris belegt, höheren Orts geprüft und der öffentliche Verkauf genehmigt. Dieses Pflaster hilft besonders für Hühneraugen (Leichdornen), Frostbeulen (Gefroren), jede mögliche Art Wunden durch Verletzungen, Biss, Stich oder Schnitt, Scropheln, Eiterungen und Geschwüre, für den Wurm und Nagelflusse. Der Topf (Tiegel) kostet 30 kr.

Französisches flüssiges Haarfarbe-Mittel, um Haare jeder Art nach Belieben schwarz, braun und blond binnen höchstens 10 Minuten dauerhaft zu färben, dessen Wirksamkeit bereits so allgemein bekannt ist, dass es keiner weiteren Anpreisung bedarf. Ein Apparat dazu, das ist zwei Bürsten und zwei Schalen, 50 kr. Ein Flacon flüssiges Haarfarbemittel 2 fl.

Augen-Essenz v. Dr. Romershausen zur Erhaltung, Herstellung und Stärkung der Sehkraft. 1 Fl. sammt genauer Gebrauchsanweisung fl. 2.60.

Kropf-Salbe gegen Blähhalz, in Flaschen zu 40 und 80 kr.

Gicht und Rheumatismus-Watta von Pattison (echt) 1 Paket zu 70 und 40 kr., auch gegen Gliederreissen und Hexenschuss.

Pastilles digestives de Bilin (Biliner Verdauungszettel). Die Biliner Pastillen, aus dem berühmten Biliner Sauerbrunnen erzeugt, sind zu empfehlen bei Sodbrennen, Magenkrampf, Blähsucht und beschwerlicher Verdauung in Folge der Ueberladung des Magens mit Speisener oder geistigen Getränken, bei Saurem Aufstossen. Pr. 1 Schachtel 60 kr.

China-Glycerin Pomade, den Haarboden stärke und den Haarwuchs befördernde Pomade. In Tiegel zu 80 kr. und 1.50 kr.

Ess-Bouquet, sehr feines Parfum für Sacktücher und Wasche überhaupt. Pr. 1 Flacon 1 fl.

Augsburger Lebens-Essenz von Dr. Klesow. Bestens zu empfehlen bei hartnäckiger Stuhlverstopfung, schlechter Verdauung, Hamorrhoidal-leiden. Ein Flaschchen sammt Gebrauchsanweisung 50 kr. und 1 fl. Per Dutzend in Original-Kistchen um 25 Pct. billiger.

Dr. Callond's Wurmtabletten. Diese Zeltelchen sind als ein unfehlbares Wurmmittel bestens zu empfehlen; selbe schmecken sehr angenehm und können auch Kindern spielend beigebracht werden. — Preis 40 kr., in Schachteln sammt Gebrauchsanweisung.

Steierischer Kräutersaft für Brust- und Lungenkranke, Husten und Heiserkeit, sowohl für kleine Kinder als auch für alte schwächliche Personen bestens zu empfehlen. Preis einer Flacons 87 kr.

Collegien Deutschlands geprüfte und von der hohen k. Statthaltereien in Ungarn wegen ihrer ausgezeichneten, besonders Krampfader, Kopfgicht, geschwollene Glieder, Verrenkungen und Seitenstechen mit sicherem Erfolge als erstes schnell und sicher heilendes Mittel anzuwenden. — In Paketen mit Gebrauchsanweisung à 1 fl. 5 kr., doppel starke für erschwerte Leiden à 2 fl. 10 kr. Oe. W.

K. k. pr. Tannoehinin-Pomade. Das sicherste und beste Haarwuchsmittel, nach deren 3- bis 10 tägigem Gebrauche das Ausfallen der Haare sicher und dauernd beseitigt, der Nachwuchs befördert, das Haar in seiner natürlichen Farbe weich und glänzend erhalten und die Schuppenbildung verhindert wird. Dasselbe wird von vielen ärztlichen Autoritäten empfohlen und liegen zahlreiche Anerkennungs-schreiben Jedermanns Einsicht auf. — Durch ihre prächtige Ausstattung gereicht sie dem schönsten Toiletentisch zur Zierde. Preis einer für drei Monate ausreichenden Dose 2 fl. Oe. W.

Eau fontaine de jouvence golden gibt jedem Haare die so allgemein bewunderte goldblonde Haarfarbe auf das Vollendetste und Ueberraschendste. Preis 10 fl.

JOSEF WEIS,

Apotheker „zum Mohren“,

Nr. 27. Wien, Tuchlauben Nr. 27.

empfiehlt dem geehrten Publikum bestens folgende Artikel.

Postversendungen werden nur gegen Beischiessung der Emballagegebühr von 15 kr. ö. W. ausgeführt.

140) 2-12

Eau de Botot, Arom. Mund-Wasser, weltberühmt durch seinen ausserordentlich angenehmen Geruch und Geschmack und seine vortreffliche Heilwirkung gegen schmerzhaft und überblühende Zähne, gegen Faulhiss und Lockerwerden derselben. Preis per Flacon 50 kr.

Barthaar-Stangenpomade, welche alle die vorzüglichen Eigenschaften der oberen Pomade besitzt, dient dazu, um den Nachwuchs des Haares längere Zeit zu decken, bis derselbe durch die Einwirkung der Pomade hinlänglich gefärbt ist. Die Stangenpomade kann zugleich als eine ausgezeichnete und unübertroffene Bartwische gebraucht werden. Preis 60 kr.

Zahnpulver Puritas. Preis 1 fl.

Pastilles de Chocolat ferrogineux Eisen-Chocolade gegen Bleichsucht und zur Blutverbesserung. Preis einer Schachtel 90 kr.

Zahnpasta von Popp. Preis 1 fl 20 kr.

J. Hesbabny's vegetabilische Anti-Gicht-Pillen. Ein erprobtes Mittel zur schnellen und gründlichen Heilung der acuten, chronischen und unregelmässigen Gicht, der nervösen Gicht, aller Formen den Rheumatismus und deren Folgezustände, als: Milz- und Leberanschwellungen, Magenleiden, habituelle Stuhlverstopfung, Wassersucht und Hamorrhoidal-leiden. Preis einer Schachtel auf 1/2 Monat hinreichend, 1.50 kr.

Restitutions-Fluid. Vorzügliches Mittel für Pferde 1.40 kr.

Gicht-Reinwand neten Verwendbarkeit concessionirte gegen Gicht, Rheumatismus (Gliederreissen, Hexenschuss), Rothlauf, jede Art Krampf in den Händen, Füssen und Seitenstechen mit sicherem Erfolge als erstes schnell und sicher heilendes Mittel anzuwenden. — In Paketen mit Gebrauchsanweisung à 1 fl. 5 kr., doppel starke für erschwerte Leiden à 2 fl. 10 kr. Oe. W.

Dr. Mayer's Magen-Essenz gegen Krämpfe, Blähungs-Koliken, Magenschwächen, Diarrhöe und erprobtes Mittel gegen die Seekrankheit, dann das

Franzenberger Wasser zur Heilung der Sand-, Stein- und Harnbeschwerden, mit welchem in öffentlichen Kranken- und Privatkranken-Anstalten die besten Resultate erzielt wurden, wie es ärztliche Gutachten, Zeugnisse und Dankschreiben, welche jeder Flacons beiliegen, sowie der seit Jahren erzielte steigende Absatz im In- und Auslande beweisen.

Seehofer's ungarischer Mund- und Magen-Balsam, in Flaschen zu 40 kr., vorzüglich wirksam und erprobt gegen Hamorrhoiden, bei Hartnäckiger Stuhlverstopfung, bei schlechter Verdauung und Magensäure.

Liberische Gesundheits-Kräuter. Das ausgezeichnete und bewährteste Mittel gegen alle Brust- und Lungenleiden, alle Katarhe, Verschleimungen, Husten, Heiserkeit ec. 1 Pak. fl. 1.50.

Liebe-Liebigs-Nahrungsmittel für Kinder zur Berühmten Liebig-Suppe P. 1 Fl. 70 kr.

Zahnpasta k. k. pr. von Pfeffermann. Preis 1 st. 25 kr.

Die Condensirte Milch, bereitet von der Anglo-Swiss condensed Milk Co., Cham, Schweiz, ist die einzige von Baron v. Liebig analysirte und für den Gebrauch in Haushaltungen, für Auswanderer und Kinder (Säuglinge) empfohlene condens. Milch. Preis 64 kr.

Pagliano, sehr beliebter, auflösender und blutreinigender Syrup, echt und direct bezogen von Professor Pagliano aus Florenz. Preis 1 fl. 50 kr.

Schweizer Gehör-Liquor gegen Ohrenausen, Ohrenschmerz, Ohrenstechen, Schwerhörigkeit. Preis 1 fl.

Zahn-Cement, k. k. priv., zum Selbstplombiren hohler Zähne. Preis 1 fl.

Anatherin-Mundwasser, k. k. priv. echt, von J. G. Popp, allgemein bekannt als das beste Zahn-Conservierungsmittel Flacon 1 fl. 40 kr., mit Post 1 fl. 70 kr.

Fleisch-Extract (Liebig's) die beste Sorte, in Original-Topfen zu 1 Pfund, 1/2 Pfund, 1/4 Pfund.

Moospflanzen-Zelteln von Dr. Schneeburger in Pressburg ausgezeichnetes Hilfsmittel gegen Husten Heiserkeit, Katarh ec. 1 Schachtel 38 Kreuzer.

Zahnpulver nach Vorschrift des Professor Heider. 1 Schachtel 40 kr.

Fiakerpulver, ein allgemein bekanntes, vorzügliches Hausmittel gegen Katarh, Heiserkeit, Krampfhusten ec. Schachtel 35 kr.

aus Alpenkräuter und kostbaren Essenzen und von der k. k. Landesregierung Galizien erprobt, ist ein vorzügliches und sicher wirkendes Mittel gegen Nerven-Schwäche, Krämpfe, Rheumatismus, Leistenstechen und Gelenkentzündung. Per Flacon 1 fl. 50 kr.

Pulver gegen Fusschweis. Dieses Pulver beseitigt den Fusschweis und den dadurch erzeugten unangenehmen Geruch und ist erprobt unschädlich. Preis einer Schachtel 2 fl.

Dr. Quarin berühmtes Husten und Katarh-Pulver (insbesondere bei starker Verschleimung kräftiger Personen). Preis 1 Schachtel 65 kr.

Neuroxylin, aus Alpenkräutern bereitetes Pflanzenextract gegen gichtische, rheumatische, besonders Schwächezustände aller Art, 1 Flacon 1 fl., stärkere Sorte 1 fl. 20 kr.

Prager Gichtthee in Paketen à 60 kr. und **Weidinger's schmerzstillendes Gichtpflaster**, Nr. 1 à 51 kr., Nr. 5 (doppelt kräftig) à 1 fl. Sicherstes Mittel gegen Gelenkschmerzen, Gliederreissen, Gichtknoten, Geschwulsten ec. den Schmerz in kürzester Zeit stillend.

Pastilles Prendini, gegen Heiserkeit, besonders Sängern und öffentlichen Rednern bestens zu empfehlen. Preis 1 Schachtel 40 kr.

Franzbranntwein, die Flasche zu 80 kr. oder 1 fl. 50 kr.

Dr. Carneri's Sirop di Palermo ist das wirksamste abführende Blutreinigungsmittel, welches heute im Handel vorkommt, und eignet sich dessen Gebrauch besonders bei Verunreinigung des Blutes, allgemeiner Verschleimung, Schleimhamorrhoiden, Hautausschlägen, siphilitischen Geschwüren, gichtischen und rheumatischen Ablagerungen, Anschoppungen im Unterleibe und damit verbundener Stuhlverstopfung, Appetitlosigkeit, Congestionen, Kopfschmerz. Preis 1 Flasche 1 fl. 20 kr.

Copatine Mége, eine glückliche Verbindung von Copain-Balsam mit anderen eminent wirkenden balsamischen Substanzen, gegen frische und chronische Samenauflüsse, in Paris in den Spitalern eingeführt. Die Kapseln sind in Zuckerhüllen eingehüllt. Der Erfolg ist ein sicherer. Preis 1 fl. 80 kr., mit Eisen stärkere Sorte 2 fl.

Engelhofer's Muskel- und Nerven-Essenz, aus aromatischen Alpenkräutern bereitet, für Gicht und Rheumatismus, Nervenschwäche, Gelenkschmerzen, Schwindel, Seitenstechen, Hamorrhoidal-leiden, Schwäche der Geschlechtstheile. Preis eines Flacons 1 fl.

Sturzenegger's Bruchsalbe für Unterleibsbrüche mit bestem Erfolge angewendet. Preis 3 fl. 20 kr., stärkere Sorte 3 fl. 70 kr.

Pastilles fortificantes (Pastilles de Roma). Diese Pastillen sind vorzüglich zu empfehlen als ein stärkeendes und höchstmögliches Belebungs-mittel im Sexua-System und der Geschlechtsverrichtungen, ohne deswegen zu überreizen oder wohl gar zu schaden; selbe beseitigen männliche Schwäche auch noch im angehenden Alter und sind daher bestens zu empfehlen. Preis eines Flacons mit Gebrauchsanweisung 10 fl.

Echtes Dorsch-Lebertranöl. Als vorzüglichstes Heilmittel bei allen Brust- und Lungenkrankheiten anerkannt, von vorzüglicher Qualität und reinem Geschmacke; dieBouteille zu 1 fl. 80 kr. Bei Abnahme von 1 Dutzend Flaschen 24 Pct. Nachlass.

Grösstes Lager ausländischer, insbesondere aller gangbaren französischen Specialitäten zu möglichst billigen Preisen.